

**Регионална програма за управление
на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и
Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИ	3
СПИСЪК НА ФИГУРИ.....	3
СПИСЪК НА КАРТИ.....	3
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	4
I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	7
ОСНОВАНИЕ И ПОДХОД ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ПУО РСУО ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ.....	8
СЪДЪРЖАНИЕ НА ПУО РСУО ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ	8
ГЕОГРАФСКО ПОКРИТИЕ	9
ВРЕМЕВИ ХОРИЗОНТ	10
ОТПАДЪЦИ В ОБХВАТА НА ПУО РСУО Гоце Делчев.....	10
II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА	13
III. SWOT АНАЛИЗ	20
IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	24
V. ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА	25
V.1.ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ.....	25
V.1.1.ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ.....	37
V.2. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ	45
V.3. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ	51
V.4. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО.....	56
V.4.1. ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ.....	61
V.5. ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ.....	64
VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	66
VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	67
VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ	69
ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ПУО РСУО Гоце Делчев	69
ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците, в т.ч.:	69
ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 – Прогнози.	69
ПРИЛОЖЕНИЕ № 4 – Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово 2022-2028 г.....	69

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИ

Таблица 1.	Годишни количества битови отпадъци за периода 2015-2018 г. от РСУО Гоце Делчев	31
Таблица 2.	Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци.....	34
Таблица 3.	Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	44
Таблица 4.	Разделно събрани отпадъци от опаковки в РСУО Гоце Делчев за периода 2015-2021 г. в тона	47
Таблица 5.	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	49
Таблица 6.	Генерирани строителни отпадъци на територията на РСУО Гоце Делчев за периода 2014-2020 г.....	52
Таблица 7.	Генерирани строителни отпадъци на територията на РСУО Гоце Делчев за периода 2014-2019 г. (съгласно данни, подадени към ИАОС).....	52
Таблица 8.	Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	54
Таблица 9.	Заложени цели за МРО по години.....	56
Таблица 10.	Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	60
Таблица 11.	Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки	63
Таблица 12.	Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други.....	65

СПИСЪК НА ФИГУРИ

Фигура 1.	Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г.	32
-----------	--	----

СПИСЪК НА КАРТИ

Карта 1.	Общини-участници в РСУО – регион Гоце Делчев	9
----------	--	---

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
БО	Битови отпадъци
БрБО	Биоразградими битови отпадъци
ВАС	Върховен административен съд
ГД ГРАО	Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДБ	Държавен бюджет
ДБФП	Договор за безвъзмездна финансова помощ
ДДС	Данък добавена стойност
ДНСК	Дирекция за национален строителен контрол
ЕАОС	Европейска агенция по околна среда
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
ЕЖ	Еквивалент жители
ЕК	Европейска комисия
ЕКАТТЕ	Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици в Република България
ЕО	Екологична оценка
ЕРИПЗ	Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсителите
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗОВВООС	Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
ЗОЗЗ	Закон за опазване на земеделските земи
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КЗЗ	Комисия по земеделските земи
КР	Комплексно разрешително
КФ	Кохезионен фонд
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НН	Норма на натрупване
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г.
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НСРР	Националната стратегия за регионално развитие
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОБ	Общински бюджет
ОВ	Отпадъчни води
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОО	Опасни отпадъци
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПР	Общински план за развитие
ОС	Оценка за съвместимост
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПЕВП	Полиетилен висока плътност
ПЕНП	Полиетилен ниска плътност
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПО	Производствени отпадъци
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадък
ПОС	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.
ППЗОЗЗ	Правилник за прилагане на закона за опазване на земеделските земи
ПРЗ	Препарати за растителна защита
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУП	Подробен устройствен план
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци
ПХБ	Полихлорирани бифенили
ПХТ	Полихлорирани терфенили
ПЧП	Публично-частно партньорство
РД	Регионално депо
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РОП	Разширена отговорност на производителя
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПР	Регионален план за развитие
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци / Твърди битови отпадъци

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

УО	Управление на отпадъците
УОЗ	Устойчиви органични замърсители
EMAS	Схема за управление по околна среда и одит (Eco-Management and Audit Scheme)
ISO	Международна организация по стандартизация (International Organization for Standardization)
Kg/capita/year	Килограм / жител / година
Kilograms per capita	Килограми за жител
IAS	Международен счетоводен стандарт (International Accounting Standard)
IPPC	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats)

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците 2021-2028 г. на РСУО Гоце Делчев се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и за постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния **приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:**

- ✓ **предотвратяване на образуването им;**
- ✓ **подготовка за повторна употреба;**
- ✓ **рециклиране;**
- ✓ **друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;**
- ✓ **обезвреждане;**

като се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Разработената програма се основава на следните **основни принципи:**

- ✓ **Предотвратяване** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- ✓ **Разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща** – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- ✓ **Превантивност** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- ✓ **Близост и самодостатъчност** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- ✓ **Участие на обществеността** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНТЕ ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ, ГЪРМЕН И ХАДЖИДИМОВО ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

- ✓ Територия: 330.21 кв.км.
- ✓ Население към 31.12.2020 г.: 29 686 души.
- ✓ Средна гъстота на населението към 31.12.2020 г.: 89,9 души/кв.м.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

✓ Население в градовете към 31.12.2020 г.: 18 269 души.

✓ Административна област: Благоевград.

ОБЩИНА ГЪРМЕН

✓ Територия: 388.48 кв.км.

✓ Население към 31.12.2020 г.: 14 726 души.

✓ Средна гъстота на населението към 31.12.2020 г.: 37,91 души/кв.м.

✓ Население в градовете към 31.12.2020 г.: 0 души. Територията на община Гърмен не включва градове.

✓ Административна област: Благоевград.

ОБЩИНА ХАДЖИДИМОВО

✓ Територия: 327.78 кв.км.

✓ Население към 31.12.2020 г.: 8 914 души.

✓ Средна гъстота на населението към 31.12.2020 г.: 27,2 души/кв.м.

✓ Население в градовете към 31.12.2020 г.: 2 409 души.

✓ Административна област: Благоевград.

ОСНОВАНИЕ И ПОДХОД ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ПУО РСУО ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

Настоящата **Програма за управление на отпадъците на РСУО Гоце Делчев за периода 2021-2028 г.** е изготвена на основание чл. 52, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците (*Обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.17 от 1 март 2022г.*) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на **Националния план за управление на отпадъците** (приет с Решение №459/17.06.2021 г. на МС) и указания за разработване на регионални и общински програми, получени с писмо изх. № 48-00-566/21.07.2021 г. на МОСВ. Тя се изготвя и във връзка със следните основания:

✓ изтичане периода на действие на съществуващата Програма за управление на отпадъците на РСУО Гоце Делчев 2014-2020 г.;

✓ промени в законодателството по управление на отпадъците – приет през м. юли 2021 г. нов, пети Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г., който заедно с отделните програми към него подпомагат централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПУО РСУО ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

Предвид представения подход при разработването и приетият НПУО, ПУО РСУО Гоце Делчев има следната структура и съдържание:

Основен документ, който съдържа:

✓ Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците

✓ SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

- ✓ Цели и подцели
- ✓ План за действие с Програми от мерки за постигане на целите
- ✓ Координация с други планове и програми
- ✓ Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчет и актуализация на ПУО РСУО Гоце Делчев
- ✓ Приложения, в които са представени - Подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците

ГЕОГРАФСКО ПОКРИТИЕ

ПУО РСУО Гоце Делчев се отнася за територията на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово. Регионалната програма е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г.

Определените мерки за достигане на целите на ПУО РСУО Гоце Делчев за периода 2021-2028 г. са съобразени с обстоятелството, че трите общини са членове на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Гоце Делчев. РСУО-Гоце Делчев е учредено на 09.11.2010 г. Водеща Община в сдружението е Община Гоце Делчев.

Картата по-долу представя визуализация на географското положение на общините-участници в регионалното депо.

Карта 1. Общини-участници в РСУО – регион Гоце Делчев

Източник: <http://www.mapnall.com/>

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Община Гоце Делчев се намира в Югозападен планов регион от ниво 2, област Благоевград. Селищната мрежа на община Гоце Делчев включва 12 населени места (гр. Гоце Делчев, с. Баничан, с. Борово, с. Брезница, с. Буково, с. Господинци, с. Делчево, с. Добротино, с. Корница, с. Лъжница, с. Мосомище и с. Попови ливади) с административен център – град Гоце Делчев.

Общината граничи с общините Банско, Гърмен, Хаджидимово и Сандански. Обхваща живописната Гоцеделчевска котловина на река Места, части от Южен Пирин и Западните Родопи.

Община Гърмен се намира в Югозападен планов регион от ниво 2, област Благоевград. Селищната мрежа на община Гърмен включва 16 населени места (с. Балдево, с. Горно Дряново, с. Гърмен, с. Дебрен, с. Долно Дряново, с. Дъбница, с. Ковачевица, с. Крушево, с. Лещен, с. Марчево, с. Огняново, с. Ореше, с. Осиково, с. Рибново, с. Скребатно и с. Хвостяне) с административен център – с. Гърмен.

Обхваща части от долината на река Места и от западните склонове на Дъбрашкия дял на Западните Родопи. На изток граничи с община Сатовча, на североизток – с община Велинград, на северозапад – с община Банско, на югозапад – с община Гоце Делчев и на юг – с община Хаджидимово.

Община Хаджидимово се намира в Югозападен планов регион от ниво 2, област Благоевград. Селищната мрежа на община Хаджидимово включва 15 населени места (гр. Хаджидимово, с. Абланица, с. Беслен, с. Блатска, с. Гайтаниново, с. Илинден, с. Копривлен, с. Лъки, с. Нова Ловча, с. Ново Лески, с. Парил, с. Петрелик, с. Садово, с. Теплен и с. Тешово) с административен център – град Хаджидимово.

На запад общината граничи с община Сандански, на север – с община Гоце Делчев и с община Гърмен, на изток – с община Сатовча и на юг общинската граница съвпада с държавната граница на България с Гърция. Територията на общината обхваща най-южната част на източните склонове на Пирин планина, част от планината Славянка, малка част от югозападните склонове на Дъбрашкия рид на Западните Родопи, и част от Гоцеделчевската котловина и долината на р. Места.

ВРЕМЕВИ ХОРИЗОНТ

ПУО РСУО Гоце Делчев е разработена за периода 2021-2028 година в съответствие с времевия хоризонт, за който е приет Националният план за управление на отпадъците 2021-2028 г. в изпълнение на чл. 52, ал. 3 от Закона за управление на отпадъците.

ОТПАДЪЦИ В ОБХВАТА НА ПУО РСУО Гоце Делчев

Програмата за управление на отпадъците на РСУО Гоце Делчев обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно Глава втора, раздел III на ЗУО, свързани с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

В обхвата на програмата са включени следните видове отпадъци съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗУО:

- ✓ **битови отпадъци;**
- ✓ **производствени отпадъци;**
- ✓ **строителни отпадъци;**
- ✓ **опасни отпадъци.**

Отпадъците, които са извън обхвата на Програмата, респективно извън обхвата на НПУО, РДО и ЗУО, са представени като ***Приложение № 1*** към програмата.

ВРЪЗКА С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ, ОБЛАСТНИ И ОБЩИНСКИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

При разработване на програмата са взети предвид европейското и национално законодателство в областта на управление на отпадъците. ПУО РСУО Гоце Делчев е съобразена и със следните областни и общински стратегически документи:

- ✓ План за интегрирано развитие на община Гоце Делчев 2021-2027 г.;
- ✓ План за интегрирано развитие на община Гърмен 2021-2027 г.;
- ✓ План за интегрирано развитие на община Хаджидимово 2021-2027 г.

ПУО РСУО Гоце Делчев се явява неразделна част от Общинските програми за околна среда на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово, съгласно чл. 52, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците и е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

ПРОЦЕС НА ОБЩЕСТВЕНИ КОНСУЛТАЦИИ

В най-ранния етап на разработване бяха осъществени консултации с ключови заинтересовани страни чрез проведено анкетно проучване сред гражданите, заинтересованите страни и бизнеса по въпросите, свързани с опазването на околната среда на територията на трите общини, участници в РСУО Гоце Делчев.

Процесът на обществено обсъждане стартира декември 2021 година с публикуване на *Анкетно проучване на общественото мнение във връзка с разработване на Регионална програма за управление на отпадъците на РСУО Гоце Делчев за общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово за периода 2021-2028 г.* Анкетата беше публикувана в онлайн платформа за електронно попълване - <https://forms.gle/2GRfGgcwPsx1AEsp7>, като съобщение за анкетата беше публикувано на официалната интернет страниците на трите общини. Анкетното проучване приключи през март 2022 година.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

С цел информиране и консултиране със заинтересованите лица проектът на програмата беше публикуван за запознаване, мнения и препоръки на интернет страниците на трите общини, участници в РСУО Гоце Делчев.

Преди приемането ѝ от ОбС – Гоце Делчев, ОбС – Гърмен и ОбС - Хаджидимово, програмата премина през процедура за извършване на преценка на необходимостта от екологична оценка и оценка на съвместимост съгласно изискванията на ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. Консултации с обществеността бяха проведени и в рамките на процедурата за екологична оценка на програмата, в съответствие с изискванията на ЗООС. С решение на РИОСВ – Благоевград, програмата е съгласувана.

Програмата е приета с Решение №..... на Общински съвет – Гоце Делчев, Решение №..... на Общински съвет – Гърмен и Решение №..... на Общински съвет – Хаджидимово. С цел осигуряване на обществен достъп и в съответствие с изискванията на чл. 52, ал. 7 от ЗУО след приемането ѝ програмата е публикувана на интернет страниците на трите общини.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана вследствие настъпили промени в приоритетите на РСУО, в националното законодателството и/или други фактори със стратегическо или местно значение.

ПРОЦЕДУРА ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

Проведена е процедура за екологична оценка на проекта на Регионална програма за управление на отпадъците на РСУО Гоце Делчев за периода 2021-2028 г. в съответствие с изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с Постановление № 139 на Министерския съвет от 2004 г. (обн., ДВ, бр. 57 от 2004 г., посл. изм., бр. 70 от 2020 г.). Издадено е становище по екологична оценка №..... от на проекта на ПУО. Становището е качено на интернет страниците на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово.

ОРГАНИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЕНИЕ

Програмата е разработена от външни консултанти съвместно с компетентните служители в трите общини, участници в РСУО Гоце Делчев, като е взето предвид и мнението на заинтересованите страни, отразено в проведено анкетно проучване на територията на общините.

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

В този раздел са представени най-важните факти и тенденции, идентифицирани в анализа на съществуващото състояние в сектора на управление на отпадъците, както и произтичащите от тях изводи и препоръки. Изложението в тази глава следва реда на изготвените анализи.

Изводи от Анализ на състоянието относно отпадъците

Битови отпадъци

- ✓ Общото количество на образуваните битови отпадъци от територията на община Гоце Делчев следва тенденция към трайно намаление, като за периода 2008-2018 г. намалението е с около 30%.
- ✓ Общото количество на образуваните битови отпадъци на територията на община Гърмен следва тенденция към трайно увеличение, като за периода 2006-2018 г. увеличението е с около 38%.
- ✓ Общото количество на образуваните битови отпадъци на територията на община Хаджидимово следва тенденция на запазване от 2011 до 2017 г., като към 2018 година се забелязва рязко намаляване с около 50% спрямо 2011 година.
- ✓ Делът на битовите отпадъци в общото количество на образуваните отпадъци за периода 2008-2018 г. е намалял за община Гоце Делчев.
- ✓ Същата тенденция (за община Гоце Делчев) се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението - намаление за периода 2008-2018 г. до 353 кг/ж/година, което е значително под средната стойност за страната (407 кг/жител/година).
- ✓ Въпреки увеличението на количествата образувани битови отпадъци на човек от населението за общините Гърмен и Хаджидимово, стойностите към 2018 година на нормата на натрупване на отпадъците са значително под средните стойности за страната.
- ✓ В сравнителен план и трите общини, участващи в РСУО Гоце Делчев, са под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г.
- ✓ Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата – около 90% от битовите и приравнените на тях отпадъци.
- ✓ Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците, е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци, независимо че намалява през последните 10 години.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

- ✓ отчита се тенденция на постоянен ръст на дела на рециклираните и оползотворявани битови отпадъци в резултат на въведените системи за разделно събиране на опаковки на територията на трите общини. Очаквано след въвеждане в експлоатация на инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци и инсталацията за компостиране на зелени отпадъци, делът на оползотворените отпадъци ще нарастне значително – над 50%.
- ✓ Делът на населението, обхванато от системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци за територията на РСУО Гоце Делчев е 100%.

Производствени отпадъци

Анализът на съществуващото положение на производствените отпадъци дава възможност да се изведат следните основни изводи:

- ✓ За периода 2008-2019 г. количествата на образуваните производствени отпадъци от територията на община Гоце Делчев са непостоянни. За 2014 година са отчетени образувани производствени отпадъци с общо количество 1 429,128 тона, което към 2017 година се увеличава до 5 315,019, а към 2019 година намалява до 2 776,776 тона.
- ✓ За периода 2008-2019 г. количествата на образуваните производствени отпадъци от територията на община Гърмен се увеличават. За 2014 година са отчетени образувани производствени отпадъци с общо количество 150,555 тона, което към 2019 година се увеличава до 1 727,764 тона.
- ✓ За периода 2008-2019 г. количествата на образуваните производствени отпадъци от територията на община Хаджидимово намаляват. За 2014 година са отчетени образувани производствени отпадъци с общо количество 411,660 тона, което към 2019 година намалява до 345,214 тона.
- ✓ от образуваните производствени отпадъци за 2019 г., с най-голям дял за община Гоце Делчев и община Гърмен са образуваните отпадъци от отпадъци от дървообработването, а за община Хаджидимово – отпадъци от съоръжения за отпадъци;
- ✓ По отношение на показателя образувани опасни и строителни отпадъци на жител, стойностите на показателя и тенденциите са по-благоприятни от средноевропейските показатели.

Строителни отпадъци

Наличните данни в трите общини, участващи в РСУО Гоце Делчев, и в ИАОС са непълни за периода 2014-2019 г. По тази причина не е коректно да бъдат формулирани изводи.

Като слаба страна за РСУО Гоце Делчев следва да се отбележи липсата на инсталация за третиране на строителните отпадъци.

Образуваните строителни отпадъци основно се предават за обезвреждане чрез депониране на РДНО. Генераторите на строителните отпадъци са основно фирми, извършващи строително-ремонтни дейности на територията на трите общини, като притежават регистрационни документи за събиране и транспортиране на отпадъци и сами извършват транспортирането до депата.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Строителните отпадъци, генерирани от населението, продължават да се явяват основен проблем пред общините. На територията на община Гоце Делчев е организирана система за събиране на строителните отпадъци от гражданите и извозването им до РДНО-Гоце Делчев. В другите две общини, участници в РСУО Гоце Делчев, отговорността за събиране и извозване на строителните отпадъци до РДНО-Гоце Делчев е на възложителите на строително-монтажни работи и премахването на строежи.

Опасни отпадъци

✓ Генерираните опасни отпадъци от бита се събират отделно от генераторите на отпадъците. Община Гоце Делчев е сключила договор с юридически лица, притежаващи разрешителен документ за събиране и съхраняване на опасни отпадъци на площадки, разположени на територията на общината. Общините Гърмен и Хаджидимово са сключили договор с юридическо лице, притежаващо разрешителен документ за събиране и съхраняване на МРО, в това число и опасни отпадъци.

✓ За периода 2008-2018 г. количествата на образуваните опасни отпадъци от територията на РСУО Гоце Делчев са с ниски стойности. В годините количествата бележат спад.

✓ От образуваните опасни отпадъци на територията на община Гоце Делчев за 2019 г. с най-голям дял (около 40,1%) са образуваните опасни отпадъци от масла и отпадъци от течни горива.

✓ От образуваните опасни отпадъци на територията на община Гърмен за 2019 г. с най-голям дял (около 71,5%) са образуваните опасни отпадъци от група 16 (ремонт на автомобили и разкомплектоване на ИУМПС).

✓ От образуваните опасни отпадъци на територията на община Хаджидимово за 2019 г. с най-голям дял (около 75,5%) са образуваните опасни отпадъци от опаковки; абсорбенти, кърпи за изтриване, филтърни материали и предпазни облекла.

✓ В България, в т.ч. и РСУО Гоце Делчев, през последните години има известен ръст на БВП, но намаляват опасните отпадъци.

Утайки от ПСОВ

Към 2020 година на територията на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово не са изградени и въведени в експлоатация ПСОВ. Значителна част от населените места използват септични ями, които са предпоставка за замърсяване на подпочвените води.

Изводи от Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините
--

✓ Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците, е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

✓ Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.

Изводи от Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

✓ Наредбите, касаещи управление на отпадъците на територията на общините от РСУО Гоце Делчев, са актуални спрямо действащото законодателство на територията на страната, съобразени са с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ.

✓ Всички нормативни актове, приети от ОбС-Гоце Делчев, са обществено достъпни чрез официалната интернет страница на община Гоце Делчев.

✓ Всички нормативни актове, приети от ОбС-Гърмен, са обществено достъпни чрез официалната интернет страница на община Гърмен.

✓ Всички нормативни актове, приети от ОбС-Хаджидимово, са обществено достъпни чрез официалната интернет страница на община Хаджидимово.

✓ Сключените договори за изпълнение на задълженията на кметовете на трите общини по чл.19 от ЗУО са актуални.

Изводи от Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците

✓ За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава и ръководството на РСУО Гоце Делчев;

✓ В изпълнение на приетата ПУО за периода 2014-2020 г. е осигурена необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци;

✓ И трите общини в РСУО са активни участници в дейността на сдружението.

Изводи от Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове

✓ Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т.ч. изготвяне на план-сметки за такса битови отпадъци; процеси за проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

- ✓ За подобряване капацитета на общинските служители е необходимо същите да участват в обучителни програми. Отчитайки големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци, са необходими целенасочени и практически обучения, особено по прилагане на *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци*, за която общините нямат практически опит;
- ✓ кметовете на трите общини изпълняват в пълен обхват правомощията и отговорностите си в сферата на управлението на отпадъците съгласно нормативните актове;
- ✓ Квалификацията на всички служители от съответните отдели/дирекции към общините, участващи в РСУО Гоце Делчев, отговаря на заеманата от тях длъжност;
- ✓ Техническият капацитет на общините при изпълнението на техните функции е на много добро ниво. Служителите са обезпечени с необходимото офис и техническо оборудване (компютри, принтери, скенери, телефони, автомобил) за изпълнение на ежедневната им дейност, в т.ч. контролните им функции;
- ✓ Създаден е капацитет и е натрупан значителен опит при подготовка и изпълнение на проекти с финансиране на структурните фондове на ЕС и др. източници, в т.ч. в областта на управлението на отпадъците;
- ✓ Необходимо е да бъдат проведени обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство;
- ✓ Предвид демографска криза в региона – намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове – да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация – обучения, възможност за кариерно развитие и адекватно заплащане;
- ✓ Да се подобри материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.ч. изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.

Изводи от Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

- ✓ На територията на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово, липсват депа, които не са рекултивирани;
- ✓ Необходимо е да бъде изготвен общински регистър във всяка от общините на депата с отпадъци, в т.ч. закрити и рекултивирани.

Изводи от Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

- ✓ В България, в т.ч. и на територията на РСУО Гоце Делчев се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци.
- ✓ Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, ПХБ/ПХТ, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО).
- ✓ Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса за битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за определяне на такса битови отпадъци е приета 1.01.2022 г.

Изводи от Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците

- ✓ Към 2020 г. е изградено и функционира Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово. Клетка № 2 е с изчерпващ се капацитет, поради което община Гоце Делчев, след взето решение от РСУО Гоце Делчев, е стартирала процедура по промяна на предназначението на клетка № 3 в клетка за битови отпадъци.
- ✓ За периода до 2020 година за регион Гоце Делчев не са изградени и въведени в експлоатация планираните инсталации за сепариране на неопасни битови отпадъци и инсталация за компостиране. Двете инсталации са въведени в експлоатация в края на 2021 година;
- ✓ За периода 2022-2028 година регион Гоце Делчев разполага със съоръжения в експлоатация, които покриват дейностите по депониране, сепариране/предварително третиране и оползотворяване на биоотпадъци;

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

- ✓ На територията на РСУО Гоце Делчев не функционира площадка за събиране, предварително третиране и рециклиране на строителни отпадъци;
- ✓ Прогнозно за 2022 година общините от РСУО Гоце Делчев ще изпълняват заложените цели по чл. 31, ал. 1 от ЗУО;
- ✓ Общините от РСУО Гоце Делчев са добре обезпечени със съдове за смесени битови отпадъци. В по-големите населени места са разположени и съдовете за разделно събиране на отпадъци;
- ✓ С цел спазване изискванията на чл. 21, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците, членовете на РСУО трябва своевременно да предприемат действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията.

Изводи от Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците
--

- ✓ Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса е широко застъпена практика в България и нейното прилагане трябва да продължи, а обхватът ѝ да се разшири. Особено силен ефект би имало, ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата.
- ✓ Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители.
- ✓ Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинска администрация по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци.
- ✓ Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.
- ✓ Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава.

Изводи от Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

- ✓ Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.

✓ Размерът на отчисленията по чл. 64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.

✓ Такса за битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е. такса битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Изводи от Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците
--

✓ Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда (като този дял непрекъснато нараства) и изпреварват всички останали сектори на околната среда.

✓ Основните сектори, в които се извършват разходи по управлението на отпадъците, са индустрията и публичния сектор (за управление на битовите отпадъци от общините).

✓ Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпления от такса за битови отпадъци.

✓ Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване.

✓ Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ).

✓ ОПОС (ПОС) е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

III. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи

(Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото ѝ в рамките на региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолени.

✓ **Силни страни.** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

✓ **Слаби страни.** Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

✓ **Възможности.** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

✓ **Заплахи.** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Настоящият SWOT-анализ е изготвен след преглед на:

✓ Законови изисквания на национално ниво в областта на управлението на отпадъците, в т.ч. действащи програми, планове, стратегии, методики и др.;

✓ Стратегически и планови документи, действащи на местно ниво, в т.ч. отчитане на изпълнението им;

✓ Съществуващо състояние на изграденост на инфраструктурата на отпадъците;

✓ Договори за обществени поръчки в областта на управлението на отпадъците, по които трите общини, участници в РСУО Гоце Делчев, са страни;

✓ Решения на Общото събрание за управление на отпадъците за регион Гоце Делчев от момента на неговото създаване до момента на изготвяне на Програмата, и тяхното изпълнение;

✓ Наличие на замърсени с отпадъци площи, в т.ч. нерекултивирани депа/сметища за отпадъци на територията на общините;

✓ Документи във връзка с приемането и отчитането на план-сметката за такса битови отпадъци, в това число одитни доклади на Сметна палата и др.;

✓ Структура на общинските администрации, длъжностни характеристики, вътрешни правила и др.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
БИТОВИ ОТПАДЪЦИ	
1. Всички населени места на територията на РСУО Гоце Делчев са обхванати от организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци.	1. Необходимост от подобряване на материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в това число изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.
2. Населението е обезпечено с достатъчен брой съдове за съхраняване на смесени битови отпадъци, които при необходимост (амортизация, повреда) се подменят в кратки срокове.	2. Заплащане на високи отчисления по чл.64 ЗУО, които са елемент на такса битови отпадъци, събирана от населението и бизнеса.
3. Въведени са финансови механизми, стимулиращи оползотворяването на отпадъците и предотвратяване на депонирането им – отчисления по чл.64 ЗУО.	3. Недостатъчно познаване на нормативната база в областта на управлението на отпадъците и задълженията, произтичащи от нея от населението – необходимост от популяризирането ѝ сред широката общественост, на достъпен език.
4. Акумулират се финансови средства за закриване и рекултивация на клетки за неопасни отпадъци на територията на Регионално депо, след изчерпване на капацитета им, и средства за изграждане на инсталации за оползотворяване на отпадъци.	4. Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето им на неразрешени места.
5. Добре подготвени и компетентни кадри, работещи в сферата на управление на отпадъците в общинските администрации.	5. Необходимост от финансови стимули за гражданите, участващи в разделното събиране на отпадъци и допринасящи за намаляване на нормата на натрупване на БО.
6. Към настоящия момент размерът на такса битови отпадъци е поносим за населението на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово.	6. В България и в частност в населените места към РСУО Гоце Делчев не съществува истинска система „плащане при изхвърляне“, тъй като потребителите на услугата не плащат на база количество на изхвърлените от тях отпадъци. Липсва методика за изчисляване на ТБО според количеството генерирани битови отпадъци.
СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Преобладаващата част от отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване.	1. Високи разходи за управление на СО поради липса на съоръжение за рециклиране на СО на територията на област Благоевград.
ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Липсват складове със залежали и негодни за употреба препарати за растителна защита на територията на община Гърмен.	1. Затруднен контрол по отношение изхвърляне на опасни отпадъци в съдовете за битови отпадъци.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
2. Складът за пестициди, разположен в м-ст Долна Вария на гр. Хаджидимово е обезопасен. Пестицидите се съхраняват в ББ куб.	2. Липса на действаща площадка за разделно събиране на опасните отпадъци от общия поток битови отпадъци извън обхвата на наредбите за МРО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане; не е осигурено финансиране за тези дейности към настоящия момент.
	3. На територията на община Гоце Делчев е разположен склад за пестициди (с. Баничан), в който се съхраняват 200 кг прахообразни и 100 литра течни пестициди. Складът е в добро състояние, но контролът по отношение на съхранението им е затруднен.
МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Сключен договор с организация за разполагане на съдове за разделно събиране на отпадъци от опаковки.	1. Необходимост от провеждане на информационна и образователна кампания сред населението.

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
1. Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.	1. Значителна отдалеченост на действащи инсталации за рециклиране на СО.
2. Потенциал за работа в насока справедливо формиране на такса за битови отпадъци – според количеството образувани битови отпадъци, а не според данъчната оценка на имота.	2. Значително увеличение на разходите за управление на битовите отпадъци и необходимост от повишаване на такса „Битови отпадъци“.
3. Засилване на икономическите стимули към гражданите и бизнеса, имащи стремеж към увеличаване количеството на рециклируемите отпадъци.	3. Невъзможност за плащане на дължимата такса, която покрива разходите по услугите, свързани с управление на отпадъците.
4. Осигуряване на прозрачност при определяне на такса „Битови отпадъци“ за гражданите и бизнеса и въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци“.	4. Недостатъчна информираност на гражданите за нормативните изисквания за управление на дейностите по отпадъците.
5. Промяна на обществените нагласи в полза на намаляване количеството на образуваните отпадъци и тяхното ефективно управление.	5. Трудно осъществим контрол върху дейностите по управление на СО, ПО и ОО – вид и количество на образуваните отпадъци; проследяемост на начините за третиране; констатиране на нарушения в момента на извършването им – налагане на глоби и санкции.
6. Постигане на целите за повторна употреба и рециклиране и намаляване на биоразградимите отпадъци, постъпващи за	6. Непостигнати цели на разделно събиране и рециклиране за съответните референтни години, заложи в ЗУО.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
депониране и респ. незаплащане на отчисления по чл.64 ЗУО.	
7. Висока степен на разделно събрани рециклируеми фракции на регионално ниво.	7. Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци.
8. Повишен административен капацитет по отношение на дейностите, свързани с управление на отпадъците.	
9. Увеличаване на броя на образователни кампании, организирани от общинска администрация с цел повишаване количеството на разделно събраните отпадъци и доверието на гражданите в организираната система, след нейното въвеждане.	

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Изготвеният SWOT анализ е основа за формулирането на стратегическите цели при управлението на отпадъците на територията на РСУО Гоце Делчев.

Генералната стратегическа цел в сферата на управление на отпадъците е:

Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

ЦЕЛ	ПРОГРАМА
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Регионална програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

В рамките на ПУО РУСО Гоце Делчев 2021-2028 г. са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.

V. ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА

V.1. ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика и да се намалява зависимостта на ЕС и на държавите членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- ✓ Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.
- ✓ Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО).
- ✓ Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск.

С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

Целенасоченото и ефективно планиране на политиките за предотвратяване на отпадъците може да се осъществи чрез разработване на програми за предотвратяване на отпадъците на различни териториални и организационни равнища.

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата за страната програма се разработи от МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма. В отговор на държавната политика общинската администрация изготвя настоящата втора програма на общинско ниво.

Предвид високия приоритет на предотвратяването на хранителните отпадъци на глобално ниво и изискванията на Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, към настоящата програма се разработи отделна подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителните отпадъци, която следва стъпките на разработване и философията на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците. Ето защо специфичните предизвикателства и мерки, отнасящи се до предотвратяване на хранителните отпадъци не се разглеждат в настоящата програма.

II. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И МЯСТО В ЙЕРАРХИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕТО НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин.

Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- ✓ Предотвратяване на образуването на отпадъци
- ✓ Подготовка за повторна употреба
- ✓ Рециклиране
- ✓ Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия
- ✓ Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, държавите членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в член 3, точка 12 от РДО, респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, като: „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- ✓ количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- ✓ вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- ✓ съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.“

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението на предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, мотото на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е:

„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!“

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е „повторна употреба“ на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай - да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието „подготовка за повторна употреба“, за което определението е следното „проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка“.

Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“, въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претapiцира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна

употреба, мебелите се почистят и претапицират с цел да се продадат/подарят, за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.

Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба, се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред държавите членки, като право да отчитат тези количества за рециклиране има държавата, от която са събрани съответните отпадъци, а не държавата, в която са преминали операцията „подготовка за повторна употреба“.

III. ОСНОВНИ УЧАСТНИЦИ В ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива. Основните участници в тези процеси са:

✓ Държава

Държавата чрез законодателната и изпълнителната власт трябва да създаде ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни задължението си съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци, да предвиди програми за финансово подпомагане прилагането на мерки за предотвратяване на отпадъците на всички нива, да въведе административно-регулаторни мерки, с които да се облекчи даряването на продукти, които биха се превърнали в отпадъци и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата трябва да прилага мерки за планиране като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, което е регламентирано в ЗУО, чрез които мерки могат да се предписват мерки по предотвратяване на отпадъците, когато е приложимо.

✓ Общини

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци“, под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. За някои общини е наложително да се повиши човешкият ресурс в дългосрочен план.

Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по ПОО, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни финансови

ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равностоен на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци.

✓ **Икономически и научни организации**

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и с ниски нива на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлагащите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправка и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти, например за екодизайн на продуктите.

✓ **Неправителствени организации**

Юридически лица с нестопанска цел, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики, да осъществяват проекти за информационни и образователни кампании, както на национално, така и на местно ниво; да организират дарителски дейности, водещи до ПОО.

✓ **Домакинства**

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки, които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.

IV. ЕВРОПЕЙСКИ ДОКУМЕНТИ, АДРЕСИРАЩИ ВЪПРОСИТЕ ЗА ПОО

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси.

Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве. Редица са политическите и законодателни актове, които адресират въпросите с ПОО и водят до намаляване количествата образувани отпадъци, например:

- ✓ Намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване

Политиката на ЕС в тази област се въвеждат чрез Директива (ЕС) 2015/720 от 29 април 2015 г. по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване.

- ✓ Намаляване на потреблението на пластмасови продукти за еднократна употреба

Директива (ЕС) 2019/904 от 5 юни 2019 г. относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, насърчава подходите на кръговата икономика, даващи приоритет на устойчивите и нетоксични продукти, като се цели преди всичко да се намали количеството на образуваните пластмасови отпадъци и Специфични ключови мерки, препоръчани на държавите членки, съгласно Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците:

- да насърчават проектирането, производството и използването на продукти, които позволяват ефективно използване на ресурсите и които са трайни и могат да бъдат ремонтирани, повторно употребявани и актуализирани;

- да набележат продукти, съдържащи суровини с критично значение за ЕС, така че да се предотврати колкото е възможно превръщането на продукти, които съдържат такива суровини в отпадъци или да се рециклират.

V. ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩИ/ПРИЛОЖЕНИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ И ОЦЕНКА НА ПОЛЗИТЕ ОТ ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ПО

Анализът на изпълнението на Регионалната програмата за предотвратяването на образуването на отпадъците 2014-2020 г. показва, че към последната година, за която има налични отчетни данни, редица мерки от плана за действие към програмата са изпълнени, като по-важните от тях са:

- ✓ Изпълнени са указанията за разработване на подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци на територията на РСУО Гоце Делчев, която е приета от общинския съвет;

- ✓ Ограничена е продажбата на пластмасови торбички за пазаруване на територията на общината в резултат на прилагане на новата Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за пластмасови торбички за пазаруване, която транспонира Директива (ЕС) 2015/720 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. за изменение на Директива 94/62/ЕО по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване.

- ✓ На територията на РСУО Гоце Делчев функционира само една инсталация, попадаща в обхвата на Приложение № 4 на ЗООС – Регионално депо за неопасни отпадъци.

- ✓ Съществена мярка, водеща до прилагането на политиката за намаляване образуването на отпадъците, е непрекъснато увеличаващата се в отчетния период такса за депониране

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

на битовите отпадъци, която представлява икономически стимул за мерки в разглежданата област.

За периода 2014-2018 г. общото количество на образуваните битови отпадъци в страната намалява от 3193 хил. тона на 2862 хил. тона или общото намаление е 331 хил. тона.

На територията на РСУО Гоце Делчев се наблюдава тенденция на запазване на общото количество образувани битови отпадъци за периода 2015-2018 г. от 14 342,05 тона през 2015 г. на 14 325,77 тона през 2018 година, или общото намаление е едва 16,28 тона.

Таблица 1. Годишни количества битови отпадъци за периода 2015-2018 г. от РСУО Гоце Делчев

Година	Годишни количества отпадък с код 20 03 01, събран от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване
	тона
2015	14 342,05
2016	14 429,44
2017	15 054,21
2018	14 325,77

Източник: Община Гоце Делчев

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Нормата на натрупване на битовите отпадъци за 2018 г. в България е 407 кг/жител/година.

За територията на община Гоце Делчев се наблюдава намаление за периода 2008-2018 г. до 353 кг/ж/година (към 2010 година нормата на натрупване за общината е 469 кг/ж/година), което е значително под средната стойност за страната (407 кг/жител/година). В сравнителен план община Гоце Делчев е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 година, определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население 25000-50000 жители – 421 кг/жител/година.

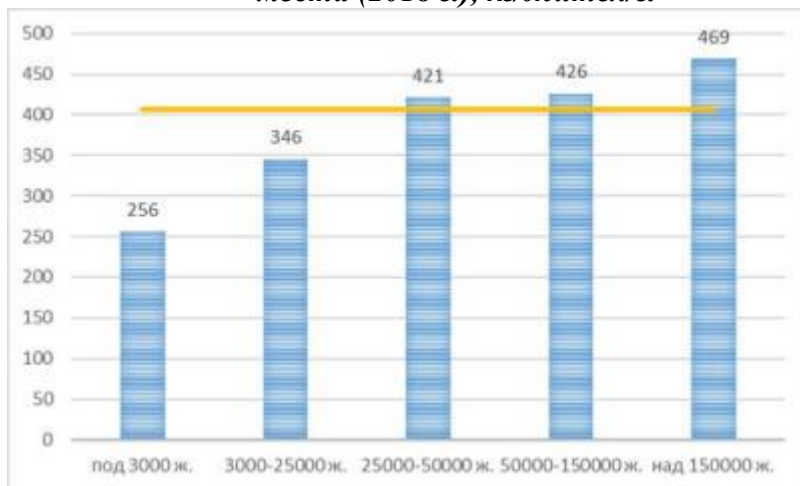
За периода 2006-2018 г. за община Гърмен се проследява тенденция за увеличение на нормата на натрупване на отпадъците. Стойността се увеличава от 139 кг/ж/2006 година до 209 кг/ж за 2018 година. Това се дължи отчасти на увеличаване на населението на общината спрямо 2006 година. В сравнителен план община Гърмен е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 година, определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население 3000-25000 жители – 346 кг/жител/година.

За община Хаджидимово се проследява тенденция за увеличаване на стойността на нормата на натрупване за периода 2011-2018 г. до 228 кг/ж/година (към 2011 година нормата на натрупване за общината е 211 кг/ж/година), което е значително под средната стойност за страната (407 кг/жител/година). В сравнителен план община Хаджидимово е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 година, определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население 3000-25000 жители – 346 кг/жител/година.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Съществуват значителни различия в отчетените абсолютни количества образувани и събрани битови отпадъци между различните общини, което е обяснимо поради различния брой население, доходи и ниво на развитие на икономическите дейности.

Фигура 1. Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г.

Източник: НПУО 2021-2028 г.

Като цяло в периода 2008-2018 г. за страната се наблюдава неблагоприятна тенденция на увеличаване на количеството на образуваните производствени отпадъци въпреки колебанията в някои от годините.

За територията на РСУО Гоце Делчев също е валидна тази тенденция. За 2014 г. количествата на образуваните производствени отпадъци от територията на РСУО Гоце Делчев по данни на ИАОС са 1 991,343 тона, като към 2018 г. те се увеличават на 4 849,754 тона.

В резултат на целенасочени дейности и изпълнение на мерки, както и в резултат на икономически стимули и причини към 2018 г. са изпълнени първите поставени цели за предотвратяване на отпадъците, а именно:

- ✓ Образуваните битови отпадъци на жител за територията на РСУО Гоце Делчев са по-малко от образуваните битови отпадъци на жител през 2014 г.
- ✓ Образуваните производствени отпадъци на единица БВП са по-малко от образуваните производствени отпадъци на единица БВП през 2014 г.

VI. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Настоящата Програма за ПОО си поставя стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците 2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците.

По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Посочените в ПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на утвърдения бюджет на трите общини, съобразен с възможностите им за съответната година.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Таблица 2. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда							
Оперативна цел: Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците							
1	Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	30	ОБ, ПОС, ПУДООС	Ежегодно до 2028 г.	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините на програмата	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, домакинства
2	Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление“	1	Програма за техническа помощ 2021-2027	12/2028	Мерките за „електронно управление“ са реализирани в пълен обхват	Изпълнен проект за електронно управление	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово
3	Изготвяне на план за предотвратяване образуването на отпадъците в ежедневието на общинската администрация	1	ОБ	12/2022	Създадени предпоставки за прилагане на мерките за ПОО на всички нива на администрацията	Изготвен план за предотвратяване образуването на отпадъците	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово
4	Изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	25	Общински бюджети, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ПОС	01/2022-12/2028	Предотвратени битови отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	През 2028 г. в стойността на показателя „образувани битови отпадъци на жител	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
						от община“ е по-малка от стойността на същия показател през 2020 г	Хаджидимово, външни изпълнители
5	Изготвяне и прилагане на планове от Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово за ПОО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	18	ОБ, отчисления по чл. 64 от ЗУО	12/2021 - 12/2027	Предотвратени битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общината	Брой разработени планове	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово
6	Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПОО	7	ПОС, ОБ, отчисления по чл. 64 от ЗУО	01/2022-12/2028	Гражданите са запознати с ползите от ПОО и възможните действия от страна на домакинствата за прилагане на мерки за ПОО в ежедневието	Брой реализирани кампании на общинско ниво	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, НПО, медии, външни организации
7	Включване в информационните кампании на организациите за МРО по схемата за разширена отговорност на производителя на въпросите за ПОО	5	В рамките на ежегодните бюджети за информационни кампании на организациите	Ежегодно до 2028 г.	Проведени информационни кампании от ООп с включена тематика за ПОО	Брой реализирани информационни кампании с включени темите за ПОО от всяка от организациите за МРО	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, Организации за МРО

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
8	Продължаване и разширяване на участието на НПО, училища, бизнес организации в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	4	ОБ, ПУДООС	Ежегодно до 2028 г.	Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло за ползите от ПОО	Брой организации, участвали ежегодно в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, НПО, бизнес организации
9	Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението	4	ПОС	01/2022-12/2028	Населението и бизнеса имат необходимите знания относно кръговата икономика и мониторинга на отпадъците	Брой проекти за територията на общината	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, юридически лица с нестопанска цел

V.1.1.ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Проучване на ЕК на данни от държавите членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 милиона тона. Тази оценка е за 2012 г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 килограма хранителни отпадъци образувани на човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011 г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30% до 2025 г. и с 50% до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на

хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

За да помогне на държавите членки на ЕС в постигането на целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- ✓ разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели;
- ✓ създаде платформа с участието на държавите членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение на хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък;
- ✓ предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна;
- ✓ проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

През 2017 г. Комисията подготви **Насоки на ЕС за улесняване даряването на храни**. В тези насоки са определени ролите и задълженията на участниците при преразпределянето на храни; дейности на организациите за преразпределяне и благотворителност; сортиране на хранителни излишъци за преразпределяне; възможност за проследяване; определяне на основната и юридическата отговорност при възникване на проблеми с безопасността на храните; последици за преразпределянето на хранителни излишъци, изисквания за информация за предварително опаковани храни и пр.

Създадената Платформа на ЕС относно загубите и разхищението на храни разработи и в края на 2019 г. издаде **„Препоръки за действие за предотвратяване на разхищението на храни“**. Препоръките са ориентирани към бъдещето и включват набор от хоризонтални или „междусекторни“ препоръки, които са общи за различните етапи на веригата на стойността на храните, често включват множество участници и са необходими за постигане на глобалните цели по отношение на загубите и разхищението на храни. Някои от тях са насочени към специфични горещи точки, като разхищение на храни на равнище потребители, което изисква допълнително разглеждане, проучване и целенасочени действия от страна на всички заинтересовани страни. Препоръките са отправени както към публични, така и към частни организации, като предлагат подходящи действия за конкретни участници и, което е важно, призовават за сътрудничество между различните заинтересовани участници. Въпреки че препоръките не са изчерпателен списък на всичко, което може и трябва да се направи, за да се предотвратят загубите и разхищението на храни, те предоставят важна насока за всички участници, включително самите граждани на ЕС.

ЕК създаде и мрежа на **Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (FEAD)** за обмен на опит и добри практики между заинтересованите страни по линия на FEAD. Това е форум, в който партньорските организации могат да споделят своя опит с дарените храни: [FEAD Community - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/food/fead/)

С цел измерване на напредъка по намаляване на хранителните отпадъци и улесняване обмена на добри практики в рамките на Съюза (както между държавите членки, така и между стопанските субекти в областта на храните), ЕК установи обща методика за такова измерване (делегирано Решение (ЕС) 2019/1597 на Комисията от 2019 г. за установяване на обща методика и минимални изисквания за качество за еднаквото измерване на количествата хранителни отпадъци), както и формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството (Решение за изпълнение (ЕС) 2019/2000 на Комисията от 2019 г. за установяване на формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството в съответствие с Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета). Въз основа на тази методика докладването на данните за равнищата на хранителните отпадъци трябва да се осъществява от всяка държава членка на годишна основа.

ЕК има задача до края на 2023 г. да проучва данните за разхищаването на храни, предоставяни от държавите членки в съответствие с приетата единна методика, с цел да прецени дали е удачно да се определи цел за намаляване на хранителните отпадъци, която да бъде постигната до 2030 г. и се очаква ЕК да предостави на Европейския парламент и на Съвета доклад, придружен, ако е целесъобразно, от законодателно предложение.

II. СИТУАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- ✓ Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г., който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци).
- ✓ Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране.
- ✓ Закон за храните. Глава четвърта „Хранително банкиране“ от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на

храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“.

Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“ Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготвяне или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в член 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:

- фуражи
- живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека
- растения преди прибиране на реколтата
- медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО (21) и 92/73/ЕИО (22) на Съвета
- козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23)
- тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24)
- наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.
- остатъчни вещества и замърсители.“

В България (както и в останалите държави членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба № 2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци на територията на България, съответно и на територията на РСУО Гоце Делчев.

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

Следва да се отбележи, че в количествата на последните не са включени потенциалните количества на хранителни отпадъци, които може да се предположи се съдържат в „ситна фракция<4см“ (която се отчита в Националната методология за морфологичен анализ на битовите отпадъци).

Общото количество на хранителните отпадъци за територията на община Гоце Делчев през 2014 г. възлиза на 1896,96 тона, което представлява 19,52% от общото количество на събраните битови отпадъци.

Общото количество на хранителните отпадъци за територията на община Гърмен през 2014 г. възлиза на 183,141 тона, което представлява 7,7% от общото количество на събраните битови отпадъци.

Общото количество на хранителните отпадъци за територията на община Хаджидимово през 2014 г. възлиза на 129,01 тона, което представлява 6% от общото количество на събраните битови отпадъци.

Прогнозните показват очаквано увеличение на хранителните отпадъци към 2028 година до 2 479 тона.

Основният сектор от производството, генериращ хранителни отпадъци на територията на общините, е сектора на преработващата промишленост.

Ето защо намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

III. ЕВРОПЕЙСКИ РАЗПОРЕДБИ В ПОДДРЕПА НА ДАРЯВАНЕТО НА ХРАНИ

✓ Разпоредби относно данък добавена стойност (ДДС)

На 7 декември 2012 г. Комитетът по ДДС на ЕС постигна съгласие относно насоки за гарантиране на еднаквото прилагане на Директивата за ДДС в държавите членки на ЕС.

Насоките дават конкретни указания относно прилагането на членове 16 и 74 по отношение на даряването на храни:

„Комитетът по ДДС единодушно приема, че даряването на храни на нуждаещите се, извършено безвъзмездно от данъчнозадължено лице, се счита за възмездна доставка на стоки в съответствие с член 16, първа алинея от Директивата за ДДС, освен в случаите когато дарението отговаря на определените от държавата членка условия, за да се счита за подарък с малка стойност по смисъла на член 16, втора алинея от Директивата за ДДС.

Комитетът по ДДС единодушно приема, че в случаите, когато такова дарение трябва да се третира като възмездна доставка на стоки, данъчната основа е покупната цена на дарените стоки (или сходните стоки, или при липса на покупна цена – себестойността), коригирана в съответствие със състоянието на тези стоки към момента на даряването, както е предвидено в член 74 от Директивата за ДДС.“

✓ Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и дарения на храни (FEAD)

Храната, която се разпределя от партньорските организации, може да бъде закупена със средства на FEAD, но може също така да бъде дарена. Оперативна програма на FEAD може да предвижда финансиране за дарения на храни, при които храната се дарява на партньорска организация и се разпределя безвъзмездно на най-нуждаещите се лица. Разходите на партньорските организации за събирането на дарената от дарителя храна и за нейното транспортиране, съхраняване и разпределяне на най-нуждаещите се лица може да бъдат покрити със средства от FEAD. По този начин FEAD може да допринесе за намаляване на хранителните отпадъци. FEAD може да подкрепя и дейности за повишаване на осведомеността, които партньорските организации извършват сред потенциалните дарители.

✓ **Обща организация на пазарите на селскостопански продукти (ООП)**

Мерките за предотвратяване и управление на кризи в рамките на Общата организация на пазарите на селскостопански продукти предлагат на организациите на производителите възможността да изтеглят от пазара определени количества плодове и зеленчуци. Предвид факта, че производството на плодове и зеленчуци е подложено на значителни колебания и че продуктите са сезонни и много бързо развалящи се, режимите за изтегляне от пазара улесняват управлението на пазарния излишък, който може да възникне. Финансова подкрепа, изцяло за сметка на бюджета на ЕС, се предоставя, ако изтеглените от пазара плодове и зеленчуци биват предназначени за безвъзмездно разпределяне на продукти посредством благотворителни организации (в рамките на 5% от обема на търгуваната продукция за всяка ООП).

✓ **Срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“)**

Определянето на датите за срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“) е отговорност на производителите на храни. С изключение на яйцата за консумация, законодателството на ЕС не определя начините, по които се определя отбелязването на датите (т.е. избора на срока на годност („използвай преди“) и на минимална трайност („най-добър до“) или срока на съхранение на продукта). Докато консумацията на храни след изтичането на срока на годност може да породи опасения, свързани с безопасността, след изтичането на срока на минимална трайност („най-добър до“) храните все още са безопасни за консумация, при условие че са спазени инструкциите за съхранение и опаковката не е повредена. По отношение на срока на минимална трайност („най-добър до“) производителите гарантират качеството на храните (например хрупкавост, цвят, вкус...) и съответствието с обявеното върху етикета (например хранителни претенции относно нивото на витамин С в дадена храна) до изтичането на срока на минимална трайност.

IV. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

Настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021-2028 г. и адресира

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на хранителните отпадъци. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

Действия/мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Таблица 3. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда							
Оперативна цел: Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци							
1	Изпълнение на мерките за ПО на хранителните отпадъци от община Гоце Делчев, община Гърмен и община Хаджидимово	6	ОБ	Ежегодно до 2028 г.	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци	Община Гоце Делчев, Община Гърмен и Община Хаджидимово, партньори
2	Изготвяне и прилагане на планове за ПО на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	1	ОБ	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общината	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци	Община Гоце Делчев, Община Гърмен и Община Хаджидимово, партньори
3	Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	25	InvestEU	01/2022-12/2026	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Брой проекти за територията на общините	Община Гоце Делчев, Община Гърмен и Община Хаджидимово, юридически лица със стопанска цел

Цел 2:

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Постигането на Цел 2 ще се осъществи чрез три програми:

- ✓ Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
- ✓ Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- ✓ Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

**V.2. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА
ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ**

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- ✓ до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- ✓ до 1 януари 2025 г. - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- ✓ до 1 януари 2030 г. - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- ✓ до 1 януари 2035 г. - най-малко 65 на сто от общото им тегло

Целите се изпълняват от община Гоце Делчев, община Гърмен и община Хаджидимово чрез РСУО Гоце Делчев, в съответствие с решение, взето от Общото събрание на РСУО.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ✓ ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- ✓ определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- ✓ въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- ✓ въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;

✓ друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;

✓ нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;

✓ вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично-частно партньорство между организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки, както и финансово подпомагане чрез ПУДООС на някои от тях.

РДНО на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово включва:

✓ клетка № 1 за неопасни отпадъци

✓ клетка № 2 за неопасни отпадъци, с капацитет 52 тона/24 часа.

✓ клетка № 3 за строителни инертни отпадъци.

✓ инсталация за предварително третиране (сепариране), включваща процесите сепариране, биологична стабилизация и балиране, с капацитет 33,7 тона/24 часа или 12 300 тона/годишно;

✓ инсталация за компостиране, включваща процесите компостиране и шредирание, с капацитет 9,7 тона/ 24 часа или 2100 тона/годишно.

В община Гоце Делчев са въведени системи за:

✓ разделно събиране на отпадъци от опаковки (хартия, стъкло, пластмаса);

✓ разделно събиране на рециклируеми отпадъци (хартия, картон, пластмаса и стъкло) при източника на образуването им – административни, социални и обществени сгради, търговски и туристически обекти;

✓ разделно събиране на масово разпространени отпадъци – излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); излезли от употреба гуми (ИУГ);

✓ излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС);

✓ осигурени са площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци;

✓ ежегодно се провеждат две кампании за събиране на опасни отпадъци от домакинства на територията на общината.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

В изпълнение на чл.19, ал.3, т.7 от Закона за управление на отпадъците в община Гърмен и община Хаджидимово е въведена система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци в т.ч. с цел увеличаване дела на оползотворяване и рециклиране на отпадъците. Съгласно сключен Договор за сътрудничество между община Гърмен/ община Хаджидимово и „Булекопак“ АД, на територията на двете общини системата за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване, сортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки се организира от „Булекопак“ АД - организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки.

Община Гърмен има сключен договор с „Метал инвест“ ЕООД село Гърмен за осигуряване на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други.

Периодично община Хаджидимово организира акции за събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване съвместно с „Екобултех“ и „Хефти Металс“.

Община Хаджидимово на база сключен договор с „Бал Бок инженериг“ АД организира периодично кампании за събиране на опасни отпадъци от бита.

Таблица 4. Разделно събрани отпадъци от опаковки в РСУО Гоце Делчев за периода 2015-2021 г. в тона

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Гоце Делчев, общо	62,4	0,0	Н.д.	Н.д.	45,429	46,940	48,96
Хартия	37,3	0,0	Н.д.	Н.д.	12,080	14,04	17,76
Пластмаса	2,6	0,0	Н.д.	Н.д.	7,680	9,040	11,2
Метал	0,0	0,0	Н.д.	Н.д.	0,740	0,840	1,00
Стъкло	22,4	0,0	Н.д.	Н.д.	24,929	23,020	19
Гърмен, общо	13,0	17,1	22,673	19,225	13,310	5,70	7,15
Хартия	0,5	7,2	8,145	7,040	6,730	3,380	3,77
Пластмаса	8,3	6,9	7,478	4,730	4,560	2,080	2,26
Метал	0,4	0,2	0,202	0,260	0,310	0,240	0,22
Стъкло	3,9	2,8	6,848	7,195	1,710	0	0,9
Хаджидимово, общо	17,7	16,3	17,571	16,613	Н.д.	7,56	9,12
Хартия	7,0	6,4	6,101	6,09	Н.д.	2,890	3,07
Пластмаса	7,0	6,2	4,811	4,020	Н.д.	1,780	1,83
Метал	0,3	0,3	0,239	0,240	Н.д.	0,220	0,22
Стъкло	3,4	3,2	6,420	6,263	Н.д.	0	4
Общо разделно събрани	168,4	50,5	40,244	35,838	58,739	60,200	65,23

Източник: Община Гоце Делчев, община Гърмен, община Хаджидимово

Към 2020 година в процес на изграждане са компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за региона на община Гоце Делчев, община Гърмен и община Хаджидимово. Изграждането на тези инсталации ще допринесе за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци в Регионално депо за неопасни отпадъци, с. Добротино, м. „Мокра поляна“, община Гоце Делчев чрез осигуряване на допълнителен капацитет за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци и за разделно събиране и рециклиране чрез компостиране на зелени

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

и/или биоразградими отпадъци. Проектът е финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“

Инсталациите са въведени в експлоатация в края на 2021 година.

След въвеждане в експлоатация на инсталациите за компостиране и предварително третиране на отпадъци за период на действие на настоящата програма се очаква:

- ✓ Количествата на директно депонираните битови отпадъци за периода намаляват;
- ✓ Депонираните битови отпадъци на жител намаляват;
- ✓ Положителна тенденцията относно образуваните битови отпадъци на жител;
- ✓ Относителният дял на рециклираните битови отпадъци нараства за програмния период.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Таблица 5. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:							
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
Оперативна цел:							
Намаляване на количеството на отпадъци							
1	Създаване на център за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	5	ПОС	01/2022 - 12/2025	Създаден център за подготовка за повторна употреба и поправка	Приключил проект	Община Гоце Делчев, партньори
2	Разработване на модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово	35	ПОС	01/2022 - 12/2025	Разработен и тестван модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци	Намаляване на дела на битовите отпадъци в РД	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, партньори
3	Широко информирание на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	3	ОБ, Отчисления по чл. 64 от ЗУО	01/2022- 12/2026	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Публикувана информация	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово
4	Провеждане на информационни кампании за разделно събиране,	15	ОБ, ПОС	01/2022- 12/2028	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от	Брой проведени кампании	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
	подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в регионалната програма за управление на отпадъците				разделното събиране и ползотворяване на битовите отпадъци		Хаджидимово, партньори
5	Ежегодно провеждане на две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (в края и в началото на учебната година)	15	ОБ, отчисления по чл. 64 от ЗУО	Ежегодно до 2028 г.	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци	Брой проведени кампании	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, партньори
6	Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинска администрация, с което служителите отговарящи за отпадъците да извършват проверки	2	ОБ	Ежегодно до 2028 г.	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово
7	Осигуряване на оборудване за организиране на система за разделно събиране на биоотпадъци (закупуване на контейнери)	500	ОБ, ПОС, Отчисления по чл. 64 от ЗУО	Ежегодно до 2028 г.	Изградена система за разделно събиране на биоотпадъци	Брой закупени контейнери	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово
8	Сметосъбиране и сметоизвозване на биоотпадъците	250	ОБ, ПОС, Отчисления по чл. 64 от ЗУО	Ежегодно до 2028 г.	Изградена система за разделно събиране на биоотпадъци	Брой курсове	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово

V.3. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците.

В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали от 2017 г.

В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- ✓ Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
- ✓ Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане.

Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

✓ Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влягане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.

✓ Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Таблица 6. Генерирани строителни отпадъци на територията на РСУО Гоце Делчев за периода 2014-2020 г.

Вид строителен отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
община Гоце Делчев							
17 01 07	15,500	-	-	51,310	49,670	66,450	1,610
17 03 02	-	-	-	12,640	-	-	-
17 05 04	-	-	-	-	-	-	-
17 05 06	-	-	6,00	-	-	-	-
17 06 05*	9,00	56,220	-	-	-	-	1,480
17 09 04	-	-	-	743,840	307,610	439,600	248,210
20 02 02	10,290	-	3,00	1,320	-	-	-
община Гърмен							
Няма данни	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.
община Хаджидимово							
Няма данни	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.

Източник: Община Гоце Делчев

Таблица 7. Генерирани строителни отпадъци на територията на РСУО Гоце Делчев за периода 2014-2019 г. (съгласно данни, подадени към ИАОС)

Вид строителен отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
община Гоце Делчев						
170302	-	-	-	12,640	-	-
170904	-	-	-	78,290	33,180	-
община Гърмен						
170107	-	-	-	0,070	-	-
община Хаджидимово						
Няма данни	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.

Източник: ИАОС

Наличните данни в трите общини, участващи в РСУО Гоце Делчев, и в ИАОС са непълни за периода 2014-2019 г. По тази причина не е коректно да бъдат формулирани изводи.

Като слаба страна за РСУО Гоце Делчев следва да се отбележи липсата на инсталация за третиране на строителните отпадъци.

Образуваните строителни отпадъци основно се предават за обезвреждане чрез депониране на РДНО. Генераторите на строителните отпадъци са основно фирми, извършващи строително-ремонтни дейности на територията на трите общини, които притежават регистрационни документи за събиране и транспортиране на отпадъци и сами извършват транспортирането до депата.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на приетите общински бюджети за съответната година.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Таблица 8. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:							
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
Оперативна цел:							
Намаляване на количеството на отпадъци							
1	Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост	20	InvestEU; ОБ	01/2023-12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Приключил проект	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, партньори
2	Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	5	ОБ	Постоянен	Тематични проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; брой извършени проверки	Спазване на нормативните изисквания	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово
3	Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	-	Постоянен	2021-2023 - 2%; 2024-2028 - 2,5%	2028-2,5%	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, изпълнители на обществени поръчки
4	Включване в тръжните документи за строителство на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни	0	-	Постоянен	2021-2023 - 8%; 2024-2028 - 10%	2028 -10%	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, изпълнители на

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
							обществени поръчки
5	Включване в тържните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	-	Постоянен	2021-2023 - 2%; 2024-2028 -3%	2028 -3%	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, изпълнители на обществени поръчки
6	Включване в тържните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	-	Постоянен	2021-2023 - 5%; 2024-2028 -8%	2028 -8%	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, изпълнители на обществени поръчки
7	Включване в тържните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	0	-	Постоянен	2021-2022 - 8%; 2023-2024 - 9%; 2025 - 10%; 2026-2028 - 11%	2028 - 11%	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, изпълнители на обществени поръчки

V.4. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- ✓ Отпадъци от опаковки
- ✓ ИУМПС
- ✓ ИУЕЕО
- ✓ Отпадъчни масла и нефтопродукти
- ✓ Отпадъци от гуми
- ✓ Отпадъци от батерии и акумулатори

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложи на общеевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми, и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролята на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Таблица 9. Заложени цели за МРО по години

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	До 2025 г.: 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч.: Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75% До 2030 г.: 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Група МРО	Цели
	Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Източник: Подзаконови актове към Закона за управление на отпадъците

Общините, участващи в РСУО Гоце Делчев, са сключили договор с „Булекопак“ АД за обслужване на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Подизпълнител на „Булекопак“ АД е „Унитрейд Благоевград“ ЕООД. Дружеството осъществява събиране и транспортиране на отпадъците от трите общини, като отпадъците се извозват до площадка разположена в с. Зелен дол, община Благоевград. Там „Унитрейд Благоевград“ ЕООД експлоатира сепарираща инсталация.

Договорът за сътрудничество в областта на разделното събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Гоце Делчев е сключен на 27.06.2017 г. с „БУЛЕКОПАК“ АД. На територията на общината са разположени 221 бр. контейнери тип „Иглу“, които се обслужват от „Унитрейд Благоевград“ ЕООД, като подизпълнители. Контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Иглу“ с обем 1500 л. – жълт, с надписи за хартия, пластмаса и метали – 112 броя и контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Иглу“ с обем 1500 – зелен, с надписи за стъкло – 63 бр. за гр. Гоце Делчев и контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Иглу“ с обем 1180 л – зелен, с надписи за стъкло – 46 бр. за селата от община Гоце Делчев. Количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки за 2020 г. е 78,460 т. От общо събраните отпадъци 68% (53,340 тона) са отделени като рециклируема суровина, а едва 32% са насочени като смесен отпадък с код 19 12 12 към Регионално депо.

Във връзка с изпълнение на сключен договор между Община Гоце Делчев и „Елтехресурс“ АД от 01.07.2013 г. за разделно събиране на отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), флуоресцентни и луминесцентни лампи и други живак съдържащи количествата приети отпадъци за 2020 г. на територията на община Гоце Делчев са:

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

- ✓ **ИУЕЕО** от Общинска администрация и общински обекти – 0 кг.;
- ✓ **ИУЕЕО** от физически и юридически лица – 41 930,50 кг.;
- ✓ **Луминесцентни лампи** от физически и юридически лица – 0 кг.
- ✓ **Луминесцентни лампи** от Общинска администрация и общински обекти – 0 кг.

Във връзка с изпълнение на Договор за сътрудничество от 01.07.2013г. в областта на разделното събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) между Община Гоце Делчев и „Екобатери“ АД количествата приети отпадъци за 2020 г. на територията на община Гоце Делчев са:

- ✓ **НУБА** от Общинска администрация и общински обекти – 0 кг.;
- ✓ **НУБА** от физически и юридически лица – 435,70 кг.

Във връзка с изпълнение на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, Община Гоце Делчев има сключени договори от 01.07.2014 г. с „Феникс Неврокоп“ ООД, както и Договор от 01.10.2014 г. с „Веда Метал“ ЕООД за осигуряване на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни и др. Площадката на „Веда Метал“ ЕООД е с местонахождение: гр. Гоце Делчев, УПИ VII, кв. 281, а на „Феникс Неврокоп“ ООД - гр. Гоце Делчев, УПИ III, кв. 88 (ул. „Полковник Борис Дрангов“ № 1).

Община Гоце Делчев има сключен договор № 9/11.02.2020 г. с „Балбок Инженеринг“ АД с предмет организиране на система за събиране на опасни битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане. През 2020 г. са организирани два мобилни пункта за събиране, приемане и последващо третиране на опасни битови отпадъци. Общо са събрани и приети за последващо третиране 33,800 кг. опасни отпадъци от домакинства на територията на община Гоце Делчев, включително бои, мастила, лепила, лекарствени продукти, луминесцентни тръби и др.

Съгласно сключен договор за сътрудничество от 10.06.2013 година между Община Гърмен и „Булекопак“ АД, на територията на община Гърмен системата за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване, сортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки се организира от „Булекопак“ АД – организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки.

Системата е организирана в Гърмен, Балдево, Дебрен, Долно Дряново, Дъбница, Марчево, Огняново и курорт „Огняновски минерални бани“.

На територията на общината са разположени 33 бр. контейнери тип „Иглу“ – жълти, за хартия, пластмаса и метали и 31 броя контейнери тип „Иглу“ – зелени, за стъкло. Контейнерите се обслужват от „Унитрейд Благоевград“ ЕООД, като подизпълнител. През 2020 г. са предадени за рециклиране следните количества разделно събрани отпадъци:

- ✓ Хартия и картон – 3,380 тона;
- ✓ Пластмасови опаковки – 2,080 тона;
- ✓ Черни и цветни метали - 0,240 тона.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Община Гърмен има сключен договор с „Веда метал“ ЕООД, град София за осигуряване на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други.

Община Хаджидимово има сключен договор с „Булекопак“ АД. Количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки за 2020 г. е 10,760 т. От общо събраните отпадъци 45,4% (4,89 тона) са отделени като рециклируема суровина, а 54,6% са насочени като смесен отпадък с код 19 12 12 към Регионално депо.

Община Хаджидимово има сключен договор с „Веда метал“ ЕООД, град София за осигуряване на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет.

Посочените в ПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинските бюджети за съответната година.

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Таблица 10. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:							
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
Оперативна цел:							
Намаляване на количеството на отпадъци							
1	Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ООп на МРО от одобрените им програми	0	-	Постоянен	ООп изпълняват одобрените им програми, вкл. в частта за информиране на обществеността	Брой проведени кампании	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово, ООп

V.4.1. ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ

Необходимостта от разработването на настоящата подпрограма към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО произтича от следните основни причини:

✓ Нормативно изискване – съгласно чл. 52, ал. 4 във връзка с чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО, Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и трябва да съдържа отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, включваща и мерки за предотвратяване и повторна употреба.

✓ За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки.

На територията на трите общини, участници в РСУО Гоце Делчев, се извършва разделно събиране на отпадъците от хартиени и картонени опаковки, пластмасови опаковки, стъклени и метални опаковки. Към 2020 г. системата за разделно събиране на опаковки функционира на база сключен договор с „Булекопак“ АД. Подизпълнител на „Булекопак“ АД е „Унитрейд Благоевград“ ЕООД. Дружеството осъществява събиране и транспортиране на отпадъците от трите общини, като отпадъците се извозват до площадка разположена в с. Зелен дол, община Благоевград. Там „Унитрейд Благоевград“ ЕООД експлоатира сепарираща инсталация.

✓ Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

Настоящата подпрограма си поставя задачата да идентифицира ключовите тенденции по отношение на количествата на опаковките, на генерираните отпадъци от опаковки, от потреблението на опакованите стоки и нивото на рециклиране, и да набележи основни мерки и действия, които да подпомогнат предотвратяването на образуването на тези отпадъци, повторната употреба и постигането на заложените количествени цели пред страната за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и за влягане на рециклирани материали в някои видове опаковки.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са посочени в Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. В

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- ✓ от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- ✓ държавите членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

Посочените в ПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинските бюджети за съответната година.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Таблица 11. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:							
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
Оперативна цел:							
Намаляване на количеството на отпадъци							
1	Поемане на доброволни ангажименти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	0	-	Постоянен	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса	Община Гоце Делчев, Община Гърмен, Община Хаджидимово Бизнес организации (търговски обекти и др.)

Цел 3:

Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци и други

V.5. ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПониРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ

Програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други включва мерки за достигане на Цел 3: **Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други от ПУО 2021-2028 г.**

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и „меки“ мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др.

„Меките“ мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

Посочените в ПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ✓ да бъде осигурена инфраструктура за оползотворяване на утайките от ГПСОВ;
- ✓ да бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците;
- ✓ да бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци.

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

Таблица 12. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:							
Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други							
Оперативна цел:							
Намаляване на количеството на отпадъци и намаляване на вредното въздействие на отпадъците							
1	Изпълнение на проект за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински складове	20	Бюджет на МОСВ	01/2022-12/2028	Отпадъците от препарати за растителна защита, които се съхраняват временно в общинския склад са изнесени за обезвреждане в оторизирани съоръжения извън страната	Освободен склад за съхранение	Община Гоце Делчев МОСВ

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася за проследяване съвместимостта на целите в отделните програмни документи, както и за недопускане на противоречия между тях. В съответствие със ЗМСМА общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват националните и европейски политики.

Регионалната програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общините, региона и страната.

Програмата за управление на отпадъците на РСУО Гоце Делчев е в синхрон с предвижданията на националните програмни документи като:

- ✓ Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.;
- ✓ Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране;
- ✓ Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р България;
- ✓ Трети национален план за изменение на климата;

Регионалната програма за управление на отпадъците е в координация и с основните местни и регионални стратегически планове и програми:

- ✓ Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен планов регион от ниво 2;
- ✓ План за интегрирано развитие на община Гоце Делчев за 2021-2027 г.;
- ✓ План за интегрирано развитие на община Гърмен за 2021-2027 г.;
- ✓ План за интегрирано развитие на община Хаджидимово за 2021-2027 г.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл. 49, ал. 4, т. 20 от Закона за управление на отпадъците, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно т. 21 – система за оценка на резултатите и за актуализация на плана. Тъй като Закона за управление на отпадъците изисква общинските и регионалните програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, такава система трябва да бъде разработвана и включена и в регионалната програма за управление на отпадъците. В допълнение, член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините и регионалните сдружения. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- ✓ програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- ✓ кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците на РСУО Гоце Делчев са Общински съвет – Гоце Делчев, Общински съвет – Гърмен и Общински съвет - Хаджидимово. Кметовете на трите общини, участващи в сдружението, информират ежегодно общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се представя в срок до 31 март и се публикува на интернет страницата на съответната общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Благоевград.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и е целесъобразно да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на РСУО Гоце Делчев да се изготвя в следния формат:

- ✓ Въведение;
- ✓ Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината;
- ✓ Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението;

**Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за
общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово
за периода 2021-2028 г.**

- ✓ Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
- ✓ Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им;
- ✓ Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година;
- ✓ Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата;
- ✓ Заключение;
- ✓ Приложения.

Наблюдението на регионалната програма за управление на отпадъците на РСУО Гоце Делчев може да се определи като процес на системно събиране и анализ на информацията относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. В приетата програма за управление на отпадъците за всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението, както и индикатори за изпълнение. В допълнение към изпълнението на индикаторите, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Кметовете на трите общини организират наблюдението на изпълнението на регионалната програма за управление на отпадъците. Те трябва да определят звено в структурата на съответната общинска администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции са възложени на специализираната общинска администрация, която отговаря за управление на дейностите с отпадъците. Ясно трябва да са определени и отговорностите на другите вътрешните звена и на външните за администрацията структури, които ще предоставят информация, както и обхватът на данните и периодичността, с която това ще се извършва. Това става чрез вътрешни правила за дейностите по събиране и съхраняване на информация, свързана с подготовката и изпълнението на програмата. Като административен подход е възможно кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишния отчет пред общинския съвет за изпълнението на регионалната програма за управление на отпадъците.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ПУО РСУО Гоце Делчев

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците, в т.ч.:

- ✓ Анализ на състоянието относно отпадъците
- ✓ Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините
- ✓ Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво
- ✓ Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците
- ✓ Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове
- ✓ Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване
- ✓ Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“
- ✓ Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците
- ✓ Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците
- ✓ Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им
- ✓ Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 – Прогнози.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4 – Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово 2021-2028 г.